

PRZEGLĄD PRAWA INWALIDZKIEGO

RENTY — EMERYTURY, KONCESJE i OPIEKA SPOŁECZNA
WYCHODZI W OSTATNIM TYGODNIU KAŻDEGO MIESIĄCA.

REDAKTOR i WYDAWCA: JÓZEF LELITO, MAGISTER PRAW, REFERENDARZ
WYDZIAŁU RENT INWALIDZKICH MINISTERSTWA SKARBU.

KOMITET REDAKCYJNY:

Dr. Zygmunt Heilman, radca ministerjalny w Ministerstwie Skarbu.

Dr. Włodzimierz Hekajło, radca ministerjalny w Miń. Skarbu.

REDAKCJA: Filtrowa 73 nr. 33.

ADMINISTRACJA: Legja Inwali-
dów Wojsk Polskich, ul. Mała 2,
telefon 10-29-10.

ROK I.

WARSZAWA, LISTOPAD 1930 R.

Nr. 2.

O ZWIĄZKU PRZYCZYNOWYM MIĘDZY ŚMIERCIĄ A SŁUŻBĄ WOJSKOWĄ.

W art. 1 ustawy inwalidzkiej z dnia 18 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 195) jest mowa o związku przyczynowym śmierci ze służbą wojskową. Jak należy rozumieć to wyrażenie? Na to pytanie znajdujemy odpowiedź w uzupełniających ustawę inwalidzką przepisach. Śmierć pozostaje wtedy w związku przyczynowym ze służbą wojskową, jeżeli nastąpiła:

- 1) wskutek działań wojennych, w których zmarły osobiście bezpośrednio brał udział;
- 2) wskutek chorób zakaźnych, panujących w wojsku, lub w miejscu służbowego pobytu;
- 3) wskutek doznanego wypadku lub kalectwa albo choroby, będących w związku i z powodu właściwości pełnionych w wojsku czynności służbowych, lub wskutek kalectwa albo choroby, których pogorszenie i, w dalszej konsekwencji przyspieszenie śmierci, spowodowane było właściwościami tej służby.

Wypadki śmierci w niewoli i wypadki samobójstwa będą omówione oddzielnie.

Niejednokrotnie petenci, przedkładając władzy metrykę śmierci, z której wynika, że dana osoba zmarła w szpitalu wojskowym podczas pełnienia służby wojskowej, twierdzą, że temsamem udowodnili związek przyczynowy śmierci ze służbą wojskową, bo przecież śmierć tej osoby nastąpiła podczas służby wojskowej. Jest to błędne zapatrywanie, ponieważ sam fakt śmierci podczas pełnienia służby wojskowej nie świadczy jeszcze o tem, iżby w tym wypadku istniał już omawiany związek przyczynowy. Istnieje bowiem wiele chorób (np. w przeważnej części wypadków — rak żołądka, choroby weneryczne), które — wedle dzisiejszej wiedzy lekar-

skiej — powstają i rozwijają się niezależnie od warunków i właściwości służby wojskowej i w takich właśnie wypadkach nie może być mowy o związku przyczynowym w rozumieniu art. 1 ustawy inwalidzkiej, mimo, iż śmierć nastąpiła podczas służby wojskowej. Z drugiej znów strony w wypadkach śmierci danej osoby już po opuszczeniu służby wojskowej można przyjąć, że istnieje omawiany związek przyczynowy, jeżeli zostanie stwierdzone, że choroba, która spowodowała śmierć, powstała skutkiem właściwości służby wojskowej, względnie, że skutkiem właściwości tej służby nastąpiło pogorszenie choroby, co w następstwie przyspieszyło śmierć tejże osoby. Z tego wynika, że udowodnienie, iż dana osoba zmarła podczas swej służby wojskowej, nie jest równocześnie udowodnieniem omawianego związku przyczynowego.

Niektórzy twierdzą, że o związku przyczynowym śmierci ze służbą wojskową powinny decydować władze wojskowe (Szef Sanitarny), wzgl. starostwa czy też urzędy wojewódzkie. Jest to zapatrywanie błędne, nieznajdujące uzasadnienia ani w ustawie inwalidzkiej, ani w uzupełniających tę ustawę przepisach. Do rozstrzygnięcia o tem, czy w danym wypadku zachodzi, lub nie, związek przyczynowy śmierci ze służbą wojskową, powołana jest wyłącznie władza przyznająca zaopatrzenie, a więc władza skarbowa. W ten sposób rozstrzygają tę kwestję przepisy §§ 128—131 i 136 rozporządzenia wykonawczego z dnia 10 stycznia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 20 poz. 132) w brzmieniu rozporządzenia z dnia 22 czerwca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 654) i takie stanowisko zajął również Najwyższy Trybunał Administracyjny w wyroku z dnia 14 stycznia 1930 r. L. Rej. 1078/28 w sprawie Frydy Urbach. W motywach tego wyroku Najwyższy Trybunał Administracyjny zajął stanowisko, że, jeżeli przy przyznawaniu pozostałym zaopatrzenia zachodzi potrzeba ustalenia związku przyczynowego śmierci ze służbą wojskową, powinno władze skarbowe powziąć decyzję również i w tym względzie, przyczem, wobec braku specjalnych co do tego przepisów, przy powzięciu tej decyzji winne się one kierować przez analogję przepisami, obowiązującymi przy ustalaniu związku przyczynowego u inwalidów.

Z tego wynika, że władza skarbowa może poddać samodzielnej ocenie znajdujące się w akcie sprawy dowody i na podstawie oceny tych dowodów wydaje decyzję co do związku przyczynowego. Jest rzeczą zrozumiałą, że Izba Skarbowa, która nie jest władzą fachowo-lekarską, zwraca się w niejednej sprawie do władz wojskowych o wydanie fachowo-lekarskiej opinii co do związku przyczynowego. Ale odnosi się to tylko do tych wypadków, w których w akcie sprawy brak urzędowego świadectwa lekarskiego, przyjmującego istnienie związku przyczynowego, albo jeżeli przedstawione do oceny władzy skarbowej świadectwo lekarskie nasuwa pewne wątpliwości ze względu na jego sprzeczność z innymi dowodami. Jednakże i w tych wypadkach nie ciąży na władzy skarbowej obowiązek zwracania się do Szefostwa Sanitarnego o opinię. Władza skarbowa może we własnym zakresie działania poddać samodzielnej ocenie wszystkie dowody jedne dowody odrzucić a inne przyjąć i w wyniku tej oceny może wydać orzeczenie, przyjmując, lub nie, istnienie związku przyczynowego za udowodnione. W żadnym razie nie można władzy skarbowej postawić zarzutu z tego powodu, że w sprawie związku przyczynowego nie zwracała się o opinię lekarską, czy to do władz wojskowych, czy też do władz

innych. O tem, jakie dowody należy przedkładać na okoliczność związku przyczynowego śmierci ze służbą wojskową i które dowody powinna Izba Skarbowa (Śląski Urząd Wojewódzki) zbierać z urzędu, będzie mowa na innym miejscu.

Art. 1 ustawy inwalidzkiej zalicza do osób pozostałych, uprawnionych do zaopatrzenia:

- 1) pozostałych po inwalidach wojennych;
- 2) " " poległych;
- 3) " " zmarłych, których śmierć znajduje się w związku przyczynowym ze służbą wojskową;
- 4) pozostałych po zaginionych bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych, których zaginięcie pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową.

Do punktu 1). Pozostali po inwalidzie wojennym mają prawo do zaopatrzenia bez względu na to, czy udowodnili oni, czy nie, związek przyczynowy śmierci ze służbą wojskową. Wysokość zaopatrzenia dla pozostałych po inwalidzie wojennym reguluje § 132 rozporządzenia wykonawczego do ustawy inwalidzkiej z dnia 10 stycznia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 20 poz. 132). Według tego przepisu osoby pozostałe po inwalidzie, co do którego został udowodniony związek przyczynowy, mają prawo do zaopatrzenia, obliczonego w stosunku do renty zasadniczej inwalidy X kategorii, a więc zaopatrzenie tych osób będzie tak wysokie, jak i zaopatrzenie pozostałych po poległych (jeżeli, naturalnie, i inne warunki u tych osób będą te same, np., jeżeli zarówno wdowa po inwalidzie jak i wdowa po poległym będą niezdolne do pracy w rozumieniu art. 14 ustawy inwalidzkiej). Rozpatrzmy teraz pytanie, czy wymagane jest, aby pozostali po inwalidzie wojennym wyraźnie zaznaczali w swych podaniach o zaopatrzenie, że domagają się renty po tej osobie, jako zmarłej w związku przyczynowym ze służbą wojskową. Ponieważ ustawa inwalidzka nie nakłada na pozostałych takiego obowiązku przeto, mojem zdaniem, wystarczy samo zgłoszenie roszczenia do zaopatrzenia, aby Izba Skarbowa (Śląski Urząd Wojewódzki) z urzędu wdrożył adochodzenia, czy w danym przypadku zachodzi omawiany związek przyczynowy. Nie należy jednak tego rozumieć w ten sposób, że na Izbę Skarbową (Śląski Urząd Wojewódzki) spada obowiązek zebrania wszystkich dowodów potrzebnych dla oceny związku przyczynowego. Niektóre dowody powinny być dostarczone przez stronę, a inne dowody władza zbiera z urzędu.

Jakie dowody należy przedłożyć, aby udowodnić związek przyczynowy śmierci inwalidy wojennego z odbytą przez niego służbą wojskową? W pierwszym rzędzie należy przesłać Izbie Skarbowej (Śląskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu) metrykę śmierci inwalidy. Jeżeli inwalida leczył się przed śmiercią, należy ponadto dołączyć świadectwo lekarza (szpitala), potwierdzone przez lekarza wojskowego lub powiatowego (okręgowego), stwierdzające, że śmierć inwalidy znajduje się w związku przyczynowym z odbytą przezeń służbą wojskową. Nadmienić wypada, że dowody, o których mowa, powinny być dostarczone przez osobę roszczącą pretensję do zaopatrzenia i że dowody te dają dostateczną podstawę do żądania zaopatrzenia w wymiarze, przewidzianym dla pozostałych po osobach zmarłych w związku ze służbą wojskową. Częste są wypadki, że świadectwo lekar-

skie nie stwierdza w sposób niewątpliwy i kategoryczny istnienia w danej sprawie związku przyczynowego, lecz wyraża tylko prawdopodobieństwo, albo nawet tylko możliwość, istnienia tego związku. W takich razach władza skarbowa nie jest obowiązana do przyjęcia związku przyczynowego za udowodniony, lecz, badając całościowo sprawę, władza skarbowa ocenia wszystkie dowody, znajdujące się w aktach sprawy i na podstawie wyniku tej oceny orzeka o związku przyczynowym. W przeważającej części wypadków — o ile naturalnie nasuwają się pewne wątpliwości — Izby Skarbowe (Śląski Urząd Wojewódzki) zasięgają w tych sprawach fachowej opinii wojskowo-lekarskiej.

Władze skarbowe powinny z urzędu zarządzić poszukiwanie dowodów z przebiegu służby wojskowej zmarłego. Do tych dowodów należy również zaliczyć akta z pobytu w szpitalach. Nadto władze skarbowe obowiązane są do zarządzenia poszukiwań tych dowodów, które strona wskazuje jako dla niej niedostępne, albo też, o których jest władzy wiadomo, że są one dla strony niedostępne. Do takich dowodów należą np. protokoły z sekcji zwłok, protokoły, dotyczące nieszczęśliwego wypadku śmierci, akta sądowe i t. p. Poszukiwania takie są żmudne i nieraz trwają dłuższy okres czasu, ponieważ dowody wyżej omawiane są — o ile chodzi o osoby b. armji zaborczych — zdeponowane nietylko w archiwach krajowych, ale i zagranicą. Przedewszystkiem władze skarbowe zwracają się do właściwej Powiatowej Komendy Uzupełnień i do archiwum tej formacji wojskowej, w której zmarły służył. Niektóre dowody natomiast są w posiadaniu odnośnego Dowództwa Okręgu Korpusu, względnie Ministerstwa Spraw Wojskowych, inne wreszcie dowody znajdują się w archiwach zagranicznych i muszą być wydobywane za pośrednictwem polskich placówek zagranicznych. Omawiane dowody mają być zbierane tak długo, aż akt odnośnej sprawy będzie do tego stopnia skompletowany, iż na podstawie tego aktu władza skarbowa będzie mogła albo przyjąć, albo wykluczyć istnienie związku przyczynowego. Tu należy zwrócić uwagę na bardzo ważny szczegół. Mianowicie często pozostali, roszczący pretensje do zapotrzenia, są w posiadaniu cennych wiadomości z przebiegu służby wojskowej danej osoby, mogących mieć wpływ na sposób załatwienia ich sprawy i przez udzielenie władzy skarbowej odpowiednich wskazówek petenci sami mogą się przyczynić do uzyskania dowodów, nieraz decydujących o sprawie. Niejednokrotnie pozostali znają adresy szpitali, w których dana osoba leczyła się epodczas służby wojskowej i w takim wypadku, dzięki wskazówkom strony, można uzyskać ważne dla sprawy dokumenty szpitalne. Zdarzało się, że wskutek oświadczenia petentki, która w podaniu zaznaczyła, iż jej męża władze wojskowe skierowały w danym czasie do szpitala, władze skarbowe wdrożyły odpowiednie dochodzenia, których rezultatem było uzyskanie aktów szpitalnych. I cóż się wówczas okazało? Dokumenty te wykazały, że choroba, która spowodowała śmierć męża petentki, pozostawała w związku przyczynowym z jego służbą wojskową, jakkolwiek będąca w posiadaniu Izby Skarbowej metryka śmierci nie stwierdzała nawet przyczyny zgonu. Ten drobny przykład wskazuje na to, że petenci powinni we własnym interesie ułatwiać władzom zbieranie potrzebnego do wyświetlenia sprawy materiału i, aby nie powodować przezwlekania sprawy, na czem sami cierpią, udzielać władzom odpowiednich informacji i wskazówek. Nie trzeba, oczywiście, rozumieć tego w ten sposób, aby na każde żądanie strony władza obowiązana była wdrażać docho-

dzenia i poszukiwać danych dowodów. Nie każdy przecież dowód ma istotne dla sprawy znaczenie. Władza skarbową może bowiem posiadać taki materiał, na podstawie którego uzna związek przyczynowy za wykluczony i wówczas, naturalnie, nie uwzględni żądania petenta. Nastąpi to także i wtedy, gdy petent będzie wskazywał na takie dowody, które, zdaniem władzy skarbowej, nie przyczynią się do wyświetlenia sprawy *).

Józef Lelito.

ZAWIESZENIE PRAWA DO POBIERANIA RENTY Z POWODU OSIĄGNIĘCIA PRZEZ RENTOBIORCĘ DOCHODU Z INNYCH ŹRÓDEŁ.

U S T A W A

inwalidzka z dnia 18 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 195) w brzmieniu ustawy z dnia 4 sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 608).

Art. 26 pkt. f:

Prawo do pobierania renty zawiesza się:

Jeżeli miesięczny dochód, podlegający opodatkowaniu, dwukrotnie przewyższa rentę, jaka przysługuje pełnemu inwalidzie. Stopniowe obniżanie renty stosuje się z chwilą, gdy dochód osoby przewyższa rentę zupełnego inwalidy. Z każdorazowym podniesieniem się dochodu o $\frac{1}{5}$ powyższej normy, obniża się rentę w tym samym stosunku.

Do stwierdzenia wysokości dochodu służy rozstrzygnięcie urzędu podatków i opłat.

Dodatek dla ciężko poszkodowanych nie ulega zawieszeniu.

R O Z P O R Z A D Z E N I E

Ministra Pracy i Opieki Społecznej i Ministra Skarbu z dnia 5 lipca 1930 r. w sprawie częściowej zmiany rozporządzeń wykonawczych do ustawy inwalidzkiej z dnia 18 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 53 poz. 445 z dnia 31 lipca 1930 r.).

Na podstawie art. 58 ustawy z dnia 18 marca 1921 r. i t. d. zarządza się, co następuje:

§ 1. Paragraf 145 rozporządzenia wykonawczego i t. d. do ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin i t. d. otrzymuje brzmienie następujące:

„Okoliczność z art. 5 ustawy z dnia 4 sierpnia 1922 r. lit. f. stwierdza odnośna władza skarbową z urzędu. O zawieszeniu lub obniżeniu zaopatrzenia z powodu tej okoliczności zawiadamia władza skarbową osobę zainteresowaną.

Zawieszenie lub obniżenie zaopatrzenia pieniężnego rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca następującego po doręczeniu osobie zainteresowanej odnośnego zawiadomienia, wznowienie wypłaty zaopatrzenia lub

*) Dalszy ciąg powyższego artykułu ukaże się w następnym numerze.

podwyższenie obniżonego zaopatrzenia rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca następującego po zmianie warunków uzasadniającej wznowienie wypłat lub podwyższenie obniżonego zaopatrzenia“.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem pierwszym trzeciego miesiąca następującego po ogłoszeniu.

U w a g i d o u s t a w y :

Na czas uzyskania dochodu zawiesza się prawo do pobierania renty. To znaczy, że „abstrakcyjne“ prawo do zaopatrzenia trwa nadal, do posiadania bowiem tego prawa wystarczy, aby być uznanym za inwalidę wojennego i zgłosić we właściwym czasie roszczenie o zaopatrzenie; zawieszono zaś prawo do p o b o r u renty odżywa automatycznie, skoro zniknie dochód, którego osiągnięcie stało na przeszkodzie pobieraniu renty i nie trzeba już ponownie o rentę zgłaszać pretensji.

Jaki dochód wpływa na zawieszenie renty?

1. Dopiero przewyższający rentę zupełnego inwalidy. Gdy bowiem celem ustawy jest „zaopatrzenie“ inwalidy względnie „pozostałych“, cel ten staje się nieaktualny, skoro rentobiorca może uzyskać z własnej pracy czy majątku odpowiedni dochód. Z drugiej strony ustalenie zbyt niskiego dochodu (np. równego wysokości pobieranego zaopatrzenia), jako wpływającego już na zawieszenie tego zaopatrzenia, odstręczałoby inwalidów od zarobkowania.

2. Miesięcznie obliczany dochód. Ani urząd, ani sam uzyskujący dochód nie jest w stanie naprzód dokładnie swoich dochodów obliczyć. Stąd powstaje duża trudność i pewnego rodzaju nieunikniona nieścisłość w zastosowaniu ustawy. Albowiem ustalony przez urząd skarbowy dochód za miesiąc ubiegły musi być podstawą dla zawieszenia renty w miesiącu następnym, a gdy rentobiorca ma dochód, dający się dopiero po roku ustalić, to dopiero w przyszłym roku renta na podstawie tego dochodu będzie mogła być zawieszona. W każdym wypadku zawiesza się rentę na podstawie wyników za ostatni miesiąc, za który dochód został ustalony. A więc np. inwalida-rolnik po nabyciu gruntu pobiera zasadniczo przez pierwszy rok pełną rentę (niezawieszoną), pomimo, że uzyskuje z tego gruntu dochody, a dopiero w następnym roku zostanie ustalony dochód jego roczny z gruntu i podzielony na równych dwanaście części (dla obliczenia dochodu miesięcznego, o ile nie da się ustalić dokładnie różnych wysokości dochodu w poszczególnych miesiącach). Gdy stąd wypadnie, że w ostatnim z uwzględnionych przy obliczeniu miesiący dochód przewyższa rentę inwalidy zupełnego, wówczas stosuje się zawieszenie nie wstecz, lecz bieżąco po dniu ustalenia dochodu (jak o tem mowa w rozporządzeniu wykonawczem).

Ale może się okazać: 1) że w miesiącu, za który rentę zawieszono, uzyskał rentobiorca dochód mniejszy, aniżeli taki, który na zawieszenie renty wpływa. W takim wypadku (zgodnie z przepisami rozporządzenia wykonawczego) wyrówna mu się rentę do pełnej wysokości za czas wsteczny; 2) albo inwalida w tym czasie wogóle już gruntu nie posiada, a w takim razie nie otrzyma on renty, nie uzyskawszy również dochodu. Na to jest jednak rada: wykazanie Izbie Skarbowej jakimkolwiek wiaro-

godnym dowodem faktu pozbycia gruntu, lub niezyskania z gruntu żadnego dochodu.

Ustawa mówi, że na zawieszenie renty wpływa dochód „csoby”, to znaczy, że ulega z tego powodu zawieszeniu zarówno renta inwalidy, jak i renta pozostałych, pobierających zaopatrzenie z ustawy z dnia 18 marca 1921 r.

Dochód ma przewyższać pełną rentę zupełnego inwalidy.

Ustawa zna dwa pojęcia „renty”: zasadniczą (art. 8) i pełną (art. 11). Tę ostatnią stanowi renta zasadnicza z dodatkiem dla ciężko poszkodowanych i kwalifikacyjnym. Natomiast pojęcie renty nie obejmuje dodatku drożyznianego. A zatem, stosując ściśle i według gramatycznej interpretacji przepis ustawy, należałoby porównywać z dochodem i zawieszać rentę ze względu na dochód przewyższający samą tylko rentę zasadniczą z dodatkiem dla ciężko poszkodowanych i kwalifikacyjnym. To jest jednak niewykonalne z uwagi na to, że stawki tak renty zasadniczej, jak i wspomnianych dodatków, nie zostały do dziś dnia zmienione na realne stawki w obowiązującej walucie, a zatem rzeczywistą wartość stanowi właściwie tylko dodatek drożyzniany.

Nie ulega zawieszeniu dodatek dla ciężko poszkodowanych.

A więc tylko ten dodatek jest wyłączony, czyli że zawieszeniu ulega, teoretycznie mówiąc, renta zasadnicza, dodatek drożyzniany i kwalifikacyjny. Z tego wynika, iż dla celów zawieszenia zaopatrzenia należy również porównywać wysokość dochodu z wysokością tych tylko elementów zaopatrzenia, które ulegają zawieszeniu, a więc renty zasadniczej + dodatek drożyzniany + dodatek kwalifikacyjny, a bez dodatku dla ciężko poszkodowanych. Szereg bowiem postanowień ustawy wskazuje na to, że jest to dodatek rozumiany raczej jako „moralne odszkodowanie” za ciężkie rany. Sama już odrębność tego dodatku od renty zasadniczej na to by wskazywała, a w szczególności to właśnie postanowienie o nieuleganiu zawieszeniu tego dodatku z powodu dochodów.

Porównuje się wysokość dochodu z taką wysokością renty zupełnego inwalidy, jaka takiemu inwalidzie należy się według przepisów prawnych w miesiącu, za który renta ma ulec zawieszeniu.

Tylko dochód p o d l e g a j ą c y o p o d a t k o w a n i u wpływa na zawieszenie renty.

Tak jest postanowione z dwóch względów: 1) aby władza państwowa, która z natury rzeczy musi dochód stwierdzać, miała zadanie ułatwione (załatwia sprawę na podstawie akt podatkowych), 2) ponieważ renta zupełnego inwalidy z samego założenia ustawy wynosi więcej, aniżeli minimum egzystencji, opodatkowaniu zaś nie podlega w zasadzie dochód stanowiący minimum egzystencji, więc nie może się zdarzyć, by dochód, niepodlegający opodatkowaniu, mógł przekraczać rentę ustaloną w art. 26 pkt. 1 ustawy.

Wysokość dochodu stwierdza z urzędu (t. zn. bez przedstawienia dowodów przez stronę) właściwy — według art. 30 ustawy o państwowym podatku dochodowym — urząd skarbowy podatków i opłat skarbowych.

Jest to rozstrzygnięcie jakoby „rzeczoznawcy”. Przeciw temu stwierdzeniu nie można się odwołać (niema osobnych środków prawnych); natomiast można udowodnić niesłuszność tego stwierdzenia przez przedstawienie odpowiednich dowodów (np. orzeczenia komisji szacunkowej, która inaczej ustaliła odnośny dochód), względnie przez wskazanie na oczywisty błąd w treści tego stwierdzenia.

Czy i pod jakimi warunkami dochód podlega opodatkowaniu, o tem stanowi obecnie obowiązująca ustawa o państwowym podatku dochodowym, ogłoszona w Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 411 z 1925 r.

U w a g i d o r o z p o r z ą d z e n i a .

Do postanowień art. 26 pkt. f ustawy stosują się w szczególności następujące przepisy rozporządzenia wykonawczego do ustawy inwalidzkiej z dnia 10 stycznia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 132) w brzmieniu rozporządzenia z dnia 22 czerwca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 654):

§ 18 o obowiązku przedstawiania właściwej władzy przy ubieganiu się o przyznanie zaopatrzenia deklaracji, w której — między innymi — stwierdza urząd skarbowy wysokość dochodu z urzędu (§ 145 rozporządzenia), to znaczy bez przedstawiania dowodów na to ze strony ubiegającego się o zaopatrzenie.

§ 20, który brzmi: „O wszelkich zmianach w stosunkach rodzinnych, powodujących niższy wymiar zaopatrzenia, oraz o okolicznościach, wpływających na zawieszenie renty, obowiązany jest inwalida zawiadomić niezwłocznie pisemnie właściwą izbę skarbową.

W razie nieprawdziwości danych, objętych zawiadomieniem, lub zatajenia przez inwalidę, wymienionych w ustępie pierwszym okoliczności, inwalida jest odpowiedzialny sędowo-karnie”.

Wreszcie stosuje się do postanowień art. 26 pkt. f ustawy cytowane już w wstępie rozporządzenie z dnia 5 lipca 1930 r.

Rozporządzenie z dnia 5 lipca 1930 r. ma charakter niewątpliwie interpretacyjny, przeto termin wejścia w życie: 1-go października 1930 r., ma znaczenie tylko techniczne. Natomiast stosowanie tego postanowienia musi następować bez względu na jakikolwiek termin. W tem rozumieniu rzeczy wydało Ministerstwo Skarbu do właściwych władz podległych okólnik z dnia 1 grudnia 1930 r. L. D. III. 14578/6/30, którego wyjątki, interesujące ogół rentobiorców w danej kwestji, podaje się poniżej:

„Postanowienia rozporządzenia z dnia 5 lipca 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 445) należy stosować do wszystkich orzeczeń wydawanych po wejściu w życie tego rozporządzenia.

Natomiast prawomocne orzeczenia, wydane na podstawie art. 26 pkt. f ustawy inwalidzkiej przed wejściem w życie omawianego rozporządzenia winne być wykonane, bez względu na to, czy są zgodne z jego postanowieniami, choćby czynności i zarządzenia, związane z wykonaniem tych orzeczeń, miały miejsce po dniu 1 października 1930 r.

Ministerstwo Skarbu zwraca uwagę na to, że w zastosowaniu omawianego rozporządzenia należy ostatnio stwierdzony, według dotychczasowych norm prawnych, dochód uważać za podstawę zawieszenia renty dopóty, dopóki nie zostanie udowodnione, że zainteresowany utracił dochody, wpływające dotychczas na zawieszenie renty. Zasadę tę stosować należy analogicznie przy obniżeniu renty.

Zasada wyrażona w rozporządzeniu z dnia 5 lipca 1930 r. nie znajduje zastosowania w wypadkach regulowania zaopatrzenia za czas ubiegły, w którym renta nie była przyznana. Jednocześnie z przyznaniem zaopatrzenia należy w tych wypadkach zawiesić, względnie obniżyć, zaopatrzenie za cały czas istnienia dochodu, stwierdzonego u osoby, której przyznano zaopatrzenie, dokonywując wymiaru z potrąceniem kwot, wynikających z zawieszenia, względnie obniżenia, zaopatrzenia“.

Postanowienie, zawarte w drugim ustępie wyżej przytoczonego okólnika, znajduje swoje uzasadnienie w liczeniu się z potrzebami porządku administracyjnego.

Względy bowiem na porządek administracyjny przemawiają za tem, by wykonanie (egzekucję nadpłaconych należności) orzeczenia prawomocnego, wydanego przed wejściem w życie omawianego rozporządzenia, więc według dawnej interpretacji art. 26 pkt. f ustawy inwalidzkiej, było przeprowadzone, chociażby czynności wykonawcze trwały jeszcze po wejściu w życie rozporządzenia z dnia 5 lipca 1930 r., a nawet wymagały wydania po tym terminie stosownych zarządzeń. Należy bowiem pamiętać o tem, że strona niezadowolona z orzeczenia, wydanego według dawnej interpretacji art. 26 pkt. f ustawy inwalidzkiej, mogła praw swych dochodzić przez wniesienie zażalenia i skargi sądowej przeciw danemu orzeczeniu.

Co do ostatniego wreszcie ustępu okólnika należy wyjaśnić, co następuje:

Jeżeli z pewnych powodów władza skarbowa (np. uzupełniwszy dowody, jakie ma przedstawić ubiegający się o zaopatrzenie) dopiero np. w rok po zgłoszeniu roszczeń o zaopatrzenie jest w możności przyznać rentę za czas ubiegły, a uprawniony już od samego początku, od kiedy mu renta przysługuje, osiąga dochód, wpływający na zawieszenie renty, to stosowanie ustępu drugiego § 145 rozporządzenia, w myśl którego dopiero od doręczenia dekretu, przyznającego rentę i zawieszającego ją zarazem, nastąpić ma faktyczne zawieszenie zaopatrzenia, jest niewłaściwe. Celem bowiem rozporządzenia jest nieodbieranie rentobiorcy zaopatrzenia wstecz za czas, za który on faktycznie dochód osiągnął, który to dochód jednak nie był jeszcze ustalony, a zatem rentobiorca nie miał podstaw do niezuzycania (niekonsumowania) renty. W wypadku omówionym w poprzednim zdaniu okoliczność ta nie zachodzi, gdyż rentobiorca, nie mając jeszcze renty przyznanej nie mógł jej konsumować. Należy zatem przyjąć, że ustęp 2 § 145 rozporządzenia w nowem brzmieniu odnosi się tylko do wypadków zawieszania **już pobieranej renty**.

Renta inwalidów i pozostałych jest wypłacana miesięcznie zgóry (art. 22 ustawy z dnia 18 marca 1921 r.). Polecone rozporządzeniem zakończenie i wznowienie wypłaty z dniem pierwszym miesiąca następującego po zajściu zdarzenia, wpływającego na zawieszenie lub wznowienie poboru renty, jest uproszczeniem postępowania władz. usprawiedliwionem tem, że o ile chodzi o okres czasu od zajścia zdarzenia do dnia pierwszego następującego miesiąca, zachodzi tu obustronne ryzyko dla Państwa i dla rentobiorcy ze względu na wysokość renty, którąby za ten czas faktycznie płacić, względnie wstrzymać, należało.

Zygmunt Heilman.

ORZECZNICTWO SĄDOWE.

Wyrok Sądu Najwyższego.

(Nr. I c. 661/29).

Sąd Najwyższy na posiedzeniu sądowem Izby Pierwszej dnia 30 października (21 listopada 1929 r.) w sprawie Skarbu Państwa przeciwko Janowi Sadziakowi o 1191 zł. 49 gr. rozpoznawał skargę kasacyjną Prokuratorji Generalnej na wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 października 1928 r.

W dniu 17 lipca 1926 r. Prokuratorja Generalna wystąpiła w imieniu Skarbu Państwa przed sąd Okręgowy w Płocku przeciwko Janowi Sadziakowi z żądaniem zasądzenia 1191 zł. 49 gr. tytułem zwrotu renty inwalidzkiej, którą pozwany otrzymał ze Skarbu Państwa, wbrew przepisowi art. 26 lit. f ustawy z dnia 18 marca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 32, poz. 195) w brzmieniu, nadanem przez ustawę z dnia 4 sierpnia 1922 r. (Dz. Ust. Nr. 67, poz. 608), za okres czasu od 1 stycznia 1925 r., kiedy osiągnięty przez pozwanego dochód uzasadniał zawieszenie prawa do pobierania renty, do sierpnia 1925 r., kiedy wydawanie renty zostało pozwanemu taktycznie przez urząd skarbowy zawieszono.

Sąd Apelacyjny w Warszawie zatwierdził oddalający powództwo wyrok Sądu Okręgowego z zasady: 1) że wyżej powołany przepis nie wspomina o obowiązku inwalidy do zwrotu pobranej renty w razie podniesienia si ę jego dochodów, a nakazuje jedynie urzędowi skarbowemu zawieszanie wypłat z pierwszym dniem (jak interpretuje Ministerstwo Skarbu w piśmie z dnia 4 września 1925 r.) następnego miesiąca, w którym został ustalony dochód, powodujący zawieszenie renty; 2) że brak jakichkolwiek zasad prawnych, na których opiera się przerachowanie zarówno renty pozwanego wraz z nieulegającym zawieszeniu dodatkiem dla ciężko poszkodowanego, jak i przeciętnej renty pełnego inwalidy, nie dają możliwości sprawdzenia prawidłowości arytmetycznego uzasadnienia wniosku powoda o nastą pionem przekroczeniu podwójnej renty pełnego inwalidy, oraz 3) że samo nawet zawieszenie z dniem 1 sierpnia 1925 r. wypłaty renty jest przedwczesne, skoro ostateczne rozstrzygnięcie o wysokości ulegającego opodatkowaniu dochodu pozwanego nastąpiło dopiero w decyzji Komisji Odwoławczej z dnia 12 lipca 1927 roku.

W skardze kasacyjnej Prokuratorja Generalna żąda uchylenia wyroku z powodu obrazy art. 339, 711, 768 i 771 U. P. C., oraz art. 8, 10, 12 i 26 lit. f ustawy z dnia 18. III. 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 32, poz. 195) w brzmieniu noweli z dnia 4. VIII. 1922 r. (Dz. Ust. Nr. 67, poz. 608).

Po wysłuchaniu sprawozdania sędziego-referenta, głosu rzecznika pozwanego i przedstawiciela Prokuratorji Generalnej oraz wniosków Prokuratora.

Z w a ż y w s z y :

że, jak słusznie zaznacza Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku, ani ustawa z dnia 18 marca 1921 r., ani też ustawa z dnia 4 sierpnia 1922 r. nie zawierają żadnej wzmianki o obowiązku inwalidy zwrotu pobranej od Skarbu renty, pomimo to, że, wobec postanowienia art. 22 ustawy, nakazującego wypłacenie renty miesięcznie zgóry, zawieszenie wypłaty w większości wypadków musi nastąpić wówczas, gdy renta została pobrana i za okres czasu po nastąpieniu okoliczności, powodujących zawieszenie;

że, natomiast, jako jedyny skutek nastąpienia okoliczności, przewidzianych w p. f art. 26 powołanej ustawy przewidują zawieszenie lub obniżenie renty, stosowane na podstawie orzeczenia urzędu podatkowego;

że dochód inwalidy, od którego uzależnienia art. 26 p. f powołanej ustawy prawo do pobierania renty, nie jest dochodem w znaczeniu handlowym, lecz dochodem w sensie prawnym tak, jak go ujmują właściwe ustawy podatkowe, oraz ulega ustaleniu dopiero przez orzeczenie urzędu podatkowego, nie zaś w drodze kalkulacji handlowych podatnika, przekonywują

o tem przepisy właściwej dla czasu spornego ustawy z dnia 9 marca 1923 r. o państwowym podatku dochodowym w brzmieniu, nadanem przez rozporządzenie z dnia 14 lipca 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 77, poz. 200). W art. 6 ustawy ta określa pojęcie dochodu, a w art. 8, 10, 11 i 12 wskazuje, jakie pozycje przychodów lub wydatków mogą lub nie mogą być potrącane z tak określonego ogólnego dochodu, podatnik zgodnie z art. 51 składa zeznanie w formie ogólnej, a, zgodnie z art. 14 i 52, części dochodu, pobrane w naturze, oblicza się według przeciętnych cen, panujących w miejscu, gdzie się znajduje źródło tych dochodów, na podstawie art. 6, 54, 58, 59 i 60 komisje szacunkowe badają biegłych celem ustalenia dochodowości majątku płatnika, a o ile komisja uzna dane, jakimi rozporządza, za niedostateczne do obliczenia wysokości dochodu, może ustalić ogólny dochód, podlegający podatkowi, na podstawie zewnętrznych oznak, świadczących o wydatkach domowych i osobistych podatnika oraz o jego ogólnem, ekonomicznem położeniu;

że z przytoczonych zestawień wynika, iż dochód, o którym mówi art. 26 p. f. nietylko krystalizuje się, lecz i ustala się dopiero w orzeczeniu urzędu podatkowego, z czego należy wnioskować, iż dopiero wydanie takiego orzeczenia może uczynić pobieranie renty pozbawionem podstawy prawnej; do czasu zaś wydania takiego orzeczenia istnieje jedynie stan faktyczny dochodowości inwalidy, który nie jest miarodajny do pozbawienia go prawa pobierania renty, a ponieważ pierwsze orzeczenie, ustalające dochód, zapadło w dniu 27 lipca 1925 r., oddalenie powództwa było zasadne;

że gdyby ustawa miała na myśli prawo Skarbu żądania zwrotu w przypadku pobranej renty, uczyniłaby niewątpliwie o tem wzmiankę, jak to uczyniło nienadługo przed tem ogłoszone rozporządzenie Rady Obrony Państwa o zasiłkach wojskowych z dnia 20 lipca 1920 r. w art. 9 (Dz. Ust. Nr. 63, poz. 418) lub późniejsze rozporządzenie Prezydenta z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. Ust. Nr. 29, poz. 268) w art. 16 i 18;

że wobec tego żądanie skarżącego zastosowania do przypadku art. 1376 K. C. jest bezpodstawne;

że skoro nie zachodzi obraza powołanych ustaw, wyrok zaskarżony trwa w mocy bez potrzeby rozważania dodatkowych przesłanek wyroku; z tych zasad Sąd Najwyższy skargę kasacyjną oddala.

U w a g a. Sąd Najwyższy wypowiedział w tym wyroku następujący pogląd prawny: Dochód, o którym mowa w art. 26 pkt. f ustawy inwalidzkiej z dnia 18. III. 1921 r., ustala się dopiero w orzeczeniu urzędu podatkowego, z czego należy wnioskować, iż dopiero wydanie takiego orzeczenia może uczynić pobieranie renty pozbawionem podstawy prawnej. Zaazem dopiero od tego czasu może władza zarządzić zawieszenie renty.

Wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego

z dnia 6 czerwca 1930 r.

(L. Rej. 4535/27).

Najwyższy Trybunał Administracyjny w sprawie ze skargi Ryfki Englard recte Libitscher w Lisku na orzeczenie Ministerstwa Skarbu z dnia 7 września 1927 r. L. 7487/D. B. O. Inw., w przedmiocie zaopatrzenia wdowiego, po przeprowadzonej dnia 6 czerwca 1930 r. rozprawie, oddala skargę, jako nieuzasadnioną.

P o w o d y.

Skarżąca, Ryfka Englard r. Libitscher, wniosła dnia 24 grudnia 1924 roku do Powiatowej Komendy Uzupełnień w Samborze pismo, w którym

oznajmia, że jej nieślubny mąż, Majer Langsam recte Kasser, zaginął w roku 1917, jako austriacki żołnierz pospolitego ruszenia, na froncie włoskim, zaznacza, iż pobierała dla siebie i dzieci do r. 1920 zasiłek oraz prosi o przyznanie jej w drodze łaski odpowiedniej zapomogi dla niej i dla dzieci. Do podania dołączyła petentka arkusz płatniczy na dowód, że pobierała zasiłek, wyciąg familijny i wyrok Sądu Powiatowego w Lisku do L. cz. C. II. 173/23, przyznający petentce alimentację, oraz uznający ojcostwo zaginionego w odniesieniu do jej dzieci.

W dalszym biegu sprawy przedłożyła skarżąca Powiatowej Komendzie Uzupełnień dodatkowo przy piśmie, wniesionem dnia 12 grudnia 1925 r., dalsze załączniki jak: poświadczenie wspólnego pożycia z zaginionym, jego metrykę urodzenia, jak również świadectwo lekarskie, stwierdzające stopień niezdolności do pracy, nadmieniając zarazem, że równocześnie przedsięwzięła kroki sądowe o uznanie Majera Langsam r. Kasser za zaginionego. Wreszcie w dniu 10 sierpnia 1926 r. nadesłała skarżąca Powiatowej Komendzie Uzupełnień dodatkowo uchwałę Sądu Okręgowego w Sanoku z dnia 26 lipca 1926 r. L. czyn. T. 298/25, uznającą Majera Langsam r. Kasser za zmarłego, oraz deklarację do wymiaru renty.

W dniu 28 stycznia 1927 r. zapadła decyzja Izby Skarbowej w Krakowie L. 58849/26, przyznająca sierotom, pozostałym po b. p. Mejerze Langsam r. Kasser zaopatrzenie pieniężne od 1 czerwca 1926 r.

Od powyższej decyzji wniosła skarżąca do Ministerstwa Skarbu odwołanie, w którym podnosi, iż odmówiono jej zaopatrzenia bez podania motywów odmowy, zarzuca, iż należy jej się zaopatrzenie, gdyż zarządzenia Ministerstwa Skarbu przyznały takie zaopatrzenie nawet matkom nieślubnym, oraz podnosi zarzut, że wobec wniesienia przez nią podania o zaopatrzenie w grudniu 1924 r. należy się tak jej, jak i sierotom, zaopatrzenie od dnia 1 stycznia 1925 r. Do odwołania dołączyła skarżąca poświadczenie Przełożenia Izraelickiej gminy wyznaniowej w Lisku z 20 marca 1927 r., iż jest w Lisku notorycznie znane, że skarżąca zawarła w marcu 1910 r. rytualny związek małżeński z Majerem Langsam r. Kasser.

Odwołanie powyższe pozostawiło Ministerstwo Skarbu orzeczeniem z dnia 7 września 1927 r. L. 7487 D. B. O. Inw. bez uwzględnienia, a to dla braku wymogów art. 24 ustawy z dnia 18 marca 1921 r. Dz. Ust. poz. 195, ponadto z braku dowodu z par. 126 lit. a) p. 1 rozporządzenia wykonawczego do wspomnianej ustawy.

Wniesiona na orzeczenie Ministerstwa Skarbu do Najwyższego Trybunału Administracyjnego skarga zarzuca wadliwość postępowania, której dopatruje się tak w tem, że I i II instancja nie uzasadniły niczem odmowy przyznania skarżącej zaopatrzenia wdowiego, a treść intymatu orzeczenia Ministerstwa Skarbu zdaje się wskazywać, iż ono wogóle uchyliło się od rozpatrzenia odwołania w części, dotyczącej renty wdowiej, — jak również i w tem, że zażkarżone orzeczenie zawiera błędy i niejasności w powoływaniu przepisów prawnych, które mają stanowić podstawę nieuwzględnienia odwołania. Odpowiednio analogiczne zarzuty podnosi skarga i w odniesieniu do części orzeczenia dotyczącej zaopatrzenia sierot. In merito zwalcza skarga zapatrywanie, jakoby rytualne żony żydowskie nie miały prawa do korzystania z zaopatrzenia w myśl ustawy inwalidzkiej, jak również i zapatrywanie, jakoby przyznanie zaopatrzenia następowało dopiero po złożeniu wszystkich dowodów, wymaganych dla uzasadnienia roszczenia o zaopatrzenie.

Po wniesieniu skargi zmieniło Ministerstwo Skarbu decyzją z dnia 3 czerwca 1930 r. Nr. D. III. 7250 zaskarżone orzeczenie w kierunku przyznania sierotom po b. p. Majerze Langsam r. Kasser renty od dnia 1 lipca 1926 r., t. j. od 1-go dnia miesiąca następującego po zgłoszeniu roszczeń o zaopatrzenie u właściwej władzy po upływie roku od dnia śmierci ojca uprawnionych, — o ile zachodzą wymogi z innych artykułów ustawy.

W związku z powyższą zmianą zaskarżonego orzeczenia, zastępca strony skarżącej ograniczył na rozprawie w Najwyższym Trybunale Administracyjnym roszczenia skargi odnośnie sierot po b. p. Majerze Langsam r. Kasser do zarzutu, iż podstawę do obliczenia terminu początkowego zaopatrzenia w myśl zasad przyjętych w orzeczeniach władzy pozwanej, winien stanowić moment wniesienia przez stronę skarżącą podania o zaopatrzenie do Powiatowej Komendy Uzupełnień w Samborze, nie zaś moment, kiedy akta sprawy, przekazane przez Powiatową Komendę Uzupełnień, znalazły się w Izbie Skarbowej.

Rozpatrując niniejszą sprawę, Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważył przedewszystkiem zarzuty skargi natury formalnej. Co się tyczy podniesionego w skardze zarzutu niejasności zaskarżonego orzeczenia, wynikającej z zacytowanych w niem przepisów prawnych i oznaczenia przytem, że rekurs dotyczył sprawy przyznania zaopatrzenia dla sierot po b. p. Majerze Langsam r. Kasser, przyjął Najwyższy Trybunał Administracyjny, że niejasność ta, aczkolwiek występowała w treści zaskarżonego orzeczenia, niemniej jednak nie wpłynęła ujemnie na prawne położenie strony skarżącej, w sprawie, będącej przedmiotem skargi; strona bowiem, wiedząc, że odwołanie dotyczyło dwóch spraw, t. j. sprawy zaopatrzenia dla Ryfki Englard r. Libitscher jako „wdowy” i sprawy zaopatrzenia dla sierot oraz znajdując w orzeczeniu instancji odwoławczej odmowne załatwienie odwołania ze względu na brak wymogów z art. 24 ustawy inwalidzkiej, oraz ze względu na brak dowodu z par. 126 lit. a) p. 1 rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy, mogła zorjentować się odnośnie do charakteru i znaczenia treści orzeczenia, a jak świadczą wywody skargi in merito, w materji tej w sposób właściwy, odpowiadający widocznym z odpowiedzi na skargę intencjom instancji odwoławczej, się zorjentowała.

Dalszy zarzut skargi, iż podane przez władzę w zaskarżonem orzeczeniu przepisy prawne nie stanowią dostatecznego uzasadnienia orzeczenia, Najwyższy Trybunał Administracyjny uznał za słuszny, jednak nie dopatrzyl się w tej wadliwości naruszenia form postępowania ze szkodą skarżącego (art. 19 ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym), ponieważ strona skarżąca, jak świadczy zestawienie treści skargi i odpowiedzi na skargę, dorozumiała się całkowicie motywów, jakimi kierowała się instancja odwoławcza, nie uwzględniając rekursu, a które w sposób niedostateczny wyraziła w zaskarżonem orzeczeniu przez podanie wspomnianych wyżej przepisów prawnych.

Przechodząc do zarzutów skargi natury materjalnej, Najwyższy Trybunał Administracyjny poddał rozważeniu zarzut, dotyczący odmowy przyznania stronie skarżącej zaopatrzenia wdowiego oraz zarzut, dotyczący ustalenia przez pozwaną władzę w sposób wadliwy terminu początkowego przyznania zaopatrzenia sierocego.

W sprawie zarzutu pierwszego skarga stoi na stanowisku, iż skarżącej należy się, jako wdowie z małżeństwa rytualnego, zaopatrzenie z usta-

wy inwalidzkiej, ponieważ pod pojęcia wdów w rozumieniu tej ustawy podpadają także wdowy rytualne, a pod pojęcie związków małżeńskich także małżeństwa rytualne. Najwyższy Trybunał Administracyjny nie przychylił się do takiej interpretacji ustawy inwalidzkiej, brak bowiem w tej ustawie jakiegokolwiek przepisu, któryby interpretację taką uzasadnił, zaś wykładnia oparta na przepisach ustawy inwalidzkiej, traktowanych w związku z innymi obowiązującymi przepisami prawnymi, prowadzi do rezultatów wręcz odmiennych od owych, do jakich doszła skarga. Kwestję, jaki związek ma być uważany za związek małżeński, reguluje dla sfery prawa prywatnego i publicznego ustawa cywilna, jej też przepisy jedynie mogą być miarodajne dla oceny, czy związek jakiś stanowi „związek małżeński”, o którym mowa w ustawie inwalidzkiej. Według par. 129 p. k. u. c. małżeństwo żydowskie, zawarte bez przestrzegania przepisów ustawowych, jest nieważne, — stąd wniosek, że małżeństw takich nie mogła mieć na myśli ustawa inwalidzka, mówiąc o „związkach małżeńskich”. Związek skarżącej z b. p. Majerem Langsam r. Kasser zawarty był jako związek rytualny bez przestrzegania przepisów ustawowych, jest jako taki w myśl par. 129 p. k. u. c. nieważny w obliczu prawa wobec czego nie podpada pod pojęcie „związku małżeńskiego” z ustawy inwalidzkiej (art. 14), w konsekwencji nie przysługuje też skarżącej z tytułu zawarcia związku rytualnego z b. p. Majerem Langsam r. Kasser prawo do zaopatrzenia z ustawy inwalidzkiej.

Z przytoczonych powyżej motywów Najwyższy Trybunał Administracyjny postanowił skargę w części, dotyczącej przyznania skarżącej zaopatrzenia wdowiego, oddalić jako nieuzasadnioną.

Zarzut skargi, dotyczący ustalenia przez pozwaną władzę w sposób wadliwy terminu początkowego przyznania zaopatrzenia sierocęgo, uznał Najwyższy Trybunał Administracyjny, oceniany w granicach roszczeń strony skarżącej, za nieuzasadniony.

Według par. 126 rozporządzenia wykonawczego do ustawy inwalidzkiej, pozostali, ubiegający się o zaopatrzenie, mają przedłożyć podanie o przyznanie zaopatrzenia właściwej władzy, przyznającej i wymierzającej zaopatrzenie; z par. 136 (31) tegoż rozporządzenia wynika, że właściwą władzą jest władza skarbowa. W tym stanie rzeczy należy uznać wniesienie przez skarżącą podania o zaopatrzenie do Powiatowej Komendy Uzupełnień za okoliczność faktyczną, ze względu na termin początkowy wymiaru zaopatrzenia, prawnie obojętną; o terminie początkowym przyznania zaopatrzenia może być mowa dopiero od czasu, kiedy podanie o zaopatrzenie dotarło do Izby Skarbowej (czerwiec 1926 r.).

Gdy tedy podniesione przeciw zaskarżonemu orzeczeniu zarzuty okazały się nieuzasadnione, postanowił Najwyższy Trybunał Administracyjny oddalić skargę, jako nieuzasadnioną.

U w a g a. Trybunał wypowiedział w powyższym wyroku następujący pogląd prawny: Przepisy ustawy cywilnej mogą być jedynie miarodajne dla oceny, czy związek jakiś stanowi „związek małżeński”, o którym mowa w ustawie inwalidzkiej. Skoro zaś według § 129 p. k. u. c. małżeństwo żydowskie, zawarte bez przestrzegania przepisów ustawowych jest nieważne, stąd wniosek, że małżeństw takich nie mogła mieć na myśli ustawa inwalidzka.

**Wyrok Najwyższego Trybunału Administracyjnego
z dnia 9 września 1930 r.**

(L. Rej. 3392/28).

Najwyższy Trybunał Administracyjny w sprawie ze skargi Marji Albig w Katowicach na orzeczenie Ministerstwa Skarbu z dnia 31 maja 1928 r. L. D. III. 10401/6/27 w przedmiocie renty rodzicielskiej, po przeprowadzonej dnia 9 września 1930 r. rozprawie, **oddala skargę, jako niezasadnioną.**

P o w o d y.

Marja Albigowa, I-voto Sankowska, zwróciła się dnia 17 lutego 1922 r. do Głównego Urzędu Rent Wojskowych w Królewskiej Hucie z prośbą o przyznanie jej renty po poległym synu z pierwszego małżeństwa, Walterze Sankowskim. Wobec nierozstrzygnięcia odwołania Albigowej od odmownego orzeczenia I instancji przez Wyższy Urząd Ubezpieczeń w Mysłowicach jako II instancję, sprawa ta na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 marca 1925 r. Dz. U. poz. 209, rozciągającej na część górnośląską Województwa Śląskiego moc obowiązującą ustawy inwalidzkiej z dnia 18 marca 1921 r. przeszła do Wydziału Skarbowego wymienionego województwa, który odwołanie Albigowej przesłał Ministerstwu Skarbu, jako powołanemu ustawowo do orzekania w charakterze II instancji w sprawach roszczeń o zaopatrzenie inwalidzkie. Ministerstwo Skarbu orzeczeniem z dnia 31 maja r. 1928 Nr. D. III. 10401/6/27 odwołania Albigowej od orzeczenia I instancji nie uwzględniło z tego względu, że Albigowa pobiera rentę wdowią po mężu ś. p. Pawle Albigu, wobec czego nie może być uznana za niezaopatrzoną w rozumieniu art. 20 cyt. ustawy inwalidzkiej z dnia 18 marca 1921 r.

W skardze do Najwyższego Trybunału Administracyjnego prosi wymieniona Albigowa o uchylenie powyższego orzeczenia Ministerstwa Skarbu z powodu naruszenia cytanego art. 20-go, wywodząc, że pobierane przez nią po zmarłym mężu zaopatrzenie w kwocie 62 zł. miesięcznie jest niewystarczające na najskromniejsze utrzymanie.

Rozpoznawszy sprawę, Najwyższy Trybunał Administracyjny uznaje, co następuje: podług cyt. art. 20 jednym z warunków otrzymania przez rodziców zaopatrzenia, z powodu śmierci wskutek służby wojskowej ich syna, jest ustalenie, że nie są oni zaopatrzeni. Ustawa inwalidzka nie daje żadnych wskazań konkretnych, jak rozumieć powyższy warunek, t. j. w jakim stopniu i w jakich granicach posiadanie osobistego majątku, względnie jaki rozmiar zarobków lub innych dochodów stanowi w tym względzie przeszkodę, pozostawiając ustalenie i ocenę tej okoliczności w każdym poszczególnym wypadku władzom powołanym do orzekania. Przy ustaleniu powyższej okoliczności w warunkach, kiedy chodzi o majątek osobisty rodziców lub o ich prywatne środki utrzymania, pozostali rodzice, jak to już Najwyższy Trybunał Administracyjny wyjaśnił w szeregu wyroków, uznani być mogą za zaopatrzonych tylko w tym wypadku, jeżeli ustalonym zostanie, że dochód faktycznie przez nich otrzymywany, wystarcza na minimum egzystencji w danym miejscu i czasie.

Inaczej natomiast przedstawia się omawiana kwestja, o ile chodzi o dochód pochodzący z zaopatrzenia, przyznanego i pobieranego na zasadzie przepisów ustawy inwalidzkiej, a w szczególności zaopatrzenia wdo-

wiego. W tym wypadku należy przyjąć pod uwagę, że podług przepisów art. 14, 18 i 12 ustawy inwalidzkiej wdowa otrzymuje zaopatrzenie, które, co do rozmiaru, ściśle określone zostało w sposób uprawniający do wniosku, że rozmiar ten ma właśnie na celu zabezpieczenie minimum egzystencji, wobec zaś tego uzupełniające dochodzenie odnośnie tej okoliczności przy poszukiwaniu zaopatrzenia dodatkowego, jak w danym wypadku rodzicielskiego, staje się oczywiście zbędnem, jako że wysokość tego dochodu (przyznanego już zaopatrzenia wdowiego) z ducha i intencji samych przepisów ustawowych uznana być musi jako zaopatrzenie wystarczające na zaspokojenie minimum potrzeb w rozumieniu art. 20-go.

Stanowisko powyższe znajduje również potwierdzenie w przepisie zawartym w art. 27 tejże ustawy, który stanowi wyraźnie, że jednoczesne otrzymywanie dwóch zaopatrzeń z funduszów państwowych i samorządowych jest z reguły niedopuszczalne nawet na zasadzie innej ustawy, tembardziej zatem zasada ta stosowana być musi w wypadku, kiedy chodzi o ewentualne pobieranie zaopatrzenia na podstawie jednej i tej samej ustawy inwalidzkiej, co w skutkach uznane być musi za jednoznaczne z przyjęciem ustawowego domniemania, że wskutek przyznania jednego zaopatrzenia nastąpiło już dostateczne zaopatrzenie uprawnionego.

Skoro więc skarżąca w konkretnym wypadku domagała się, aby jej przyznano zaopatrzenie podwójne, t. j. po mężu i po synie, i twierdziła, że zaopatrzenie po mężu jest dla niej niewystarczające na pokrycie jej potrzeb, władze orzekające nie miały potrzeby sprawdzać słuszności jej powyższych wywodów.

Gdy więc w tych warunkach zaskarżone orzeczenie nie narusza obowiązujących przepisów ustawowych, Najwyższy Trybunał Administracyjny oddalił skargę, jako nieuzasadnioną.

U w a g a. Trybunał wypowiedział w powyższym wyroku następujący pogląd prawny: Podług przepisów art. 14, 18 i 12 ustawy inwalidzkiej wdowa otrzymuje zaopatrzenie, które co do rozmiaru ściśle określone zostało w sposób uprawniający do wniosku, że rozmiar ten ma właśnie na celu zabezpieczenie minimum egzystencji. Stanowisko powyższe znajduje również potwierdzenie w przepisie art. 27 tejże ustawy, który stanowi, że jednoczesne otrzymywanie dwóch zaopatrzeń z funduszów państwowych i samorządowych jest z reguły niedopuszczalne. Zatem zasada ta stosowana być musi w wypadku kiedy chodzi o pobieranie dwóch zaopatrzeń z ustawy inwalidzkiej. Skoro więc przyznano stronie zaopatrzenie po mężu, nie może ona otrzymać równocześnie zaopatrzenia po synu z art. 20 ustawy, ponieważ jest już zaopatrzona.

Prenumerata kwartalna 1 zł. 50 gr. — Poszczególony numer 60 gr.
Konto w P. K. O. Nr. 24164. Właściciel Konta: **Przegląd Prawa Inwalidzkiego.**